

Osvrti, prikazi, recenzije

Klaudija Krmpotić

Lucijin dnevnik - Primjena persona doll metode u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju

Sažetak

Persona doll metoda primijenjena je u odgojno-obrazovnom radu s djecom u mješovitoj skupini. Uloga odgojitelja je uvođenje lutke u proces i poticanje djece na razvoj u svim razvojnim područjima. Nakon implementiranja persona doll metode mogle se izdvojiti dobrobiti u odnosu na djecu te u odnosu na roditelje i odgojitelje.

Cljučne riječi: odgojno-obrazovna praksa, dječji vrtić, persona doll, dijete, odgojitelj

Uvod

Persona doll metoda nudi djeci priliku za razmišljanje o različitostima u odgojno-obrazovnoj skupini i suočavanje s različitim oblicima diskriminacije (Bouillet, 2016). Djeci rane i predškolske dobi pomaže u prevladavanju predrasuda i generaliziranja koja dolaze od odraslih. Persona doll metodu razvila je odgojiteljica Kay Taus sredinom XX. stoljeća izradivši s djecom lutku za

igru (Skopljak, Fabrio, Gotlin i Gašpar, 2016). Za razliku od scenske lutke, ova lutka ima osobnost koju kreiramo uključujući i dio identiteta djece iz skupine. Ona ima svoje ime, dob, spol i svoju obitelj. Lutka ima svoje mjesto gdje živi i gdje spava te svoje kulturno porijeklo. Odgojitelj preuzima ulogu tumača lutke. Pomoću usta odgojitelja lutka priča djeci i s njima razmjenjuje svoje osjećaje. Ona ima svoje strahove, vještine i mane, stvari koje voli i ne voli. Odgojitelj ne glumi lutku, nego govori umjesto nje uobičajenim

glasom. Kod kreiranja identiteta važna je autonomija odgojitelja (Hicela, 2010).

Cilj rada i implementacije lutke u rad skupine je odgoj za razvoj tolerancije i pravednosti, prepoznavanje i reagiranje te sprečavanje bilo kakve vrste diskriminacije (Bouillet, 2016). Uključili smo persona doll metodu u svakodnevnu odgojno-obrazovnu praksu u dječjem vrtiću te s obzirom na izuzetno pozitivne rezultate koje smo postigli želimo podijeliti svoja iskustva primjerom dobre prakse.

Prikaz odgojno-obrazovne prakse

U odgojno-obrazovnoj skupini Dječjeg vrtića Bjelovar - Ptičice (mješovita skupina koja ima dvadeset i petoro djece između treće i šeste godine života) lutka je poslužila i pomogla kao inspiracija u razvoju stvaralačkog mišljenja i mašte, socioemocionalnih i komunikacijskih vještina (Bastašić, 1990; Majaron i Kroflin, 2004). Lutka je bila izuzetno uspješan poticaj i pomoć u prevenciji i korigiranju određenih problema u ponašanju i u bogaćenju djetetova spoznajnog razvoja, u suradnji s vršnjacima, razvoju empatije, tolerancije te pozitivne slike o sebi, samopouzdanja i samopoštovanja (Hicela i Sindik, 2011; Brajša-Žganec i Slunjski, 2007). Naša personalizirana lutka pokazala se kao prijatelj kojemu dijete povjerava svoje tajne, misli i osjećaje. Jako je važno razgovarati i poticati djecu na imenovanje lutkinih osjećaja, na međusobno slušanje i iznošenje stavova (Bouillet, 2016). Važnije je razgovarati o osjećajima i idejama djece nego nuditi i tražiti konačna rješenja.

Upoznajte Luciju

Lutka uvijek predstavlja istu osobu - sebe. Odgojitelj je oživljava i govori umjesto nje. Djeca su lutku nazvala Lucija. Lucija ima i obitelj – mamu Anu i tatu Pavla. U našu skupinu donijela ju je pedagoginja iz druge skupine jer joj se Lucija potužila da je nesretna i da nema prijatelja. Lucija se jako dobro uklopila i saživjela s našom skupinom, a djeca su je jako lijepo i srdačno prihvatila. Pomogla nam je u adaptacijskim krizama, dijeljenju igraćaka i slatkiša, dogovaranju i rješavanju problema koji su se pojavljivali u skupini te u brizi djece o samoj sebi. Utjecaj Lucije vidi se u svim elementima djetetova razvoja naše skupine.

Lutka Lucija

Dobrobiti

Nakon implementiranja persona doll metode i uvođenja lutke Lucije u svakodnevni život odgojno-obrazovne skupine, mogle su se izdvojiti dobrobiti u odnosu na djecu te u odnosu na roditelje i odgojitelje. Odgojitelji su primijetili poboljšanja pri rješavanju konfliktnih situacija u skupini (manje plača, agresije i neprihvatljivih oblika ponašanja, manje sukoba), pojačalo se dogovaranje oko zajedničkih aktivnosti i igara (više kooperativnosti i suradništva, više strpljenja kod čekanja i odgađanja zadovoljenja vlastitih želja i potreba). Lutka je pridonijela stvaranju pozitivnije i mirnije atmosfere u skupini, preoblikovanju odstupajućih načina ponašanja i razvoju specifične empatije na relacijama lutka-dijete, dijete-dijete i odgojitelj-dijete.

Lutka Lucija odlazila je u obitelji djece uključene u program te sudjelovala u njihovu obiteljskom životu: igrala se i spavala s njima, putovala, jela, vježbala, kupovala... Roditelji su rado sudjelovali u svim aktivnostima, podržali su i iskazali zadovoljstvo ovim načinom rada. Zajedničkim suživotom s Lucijom osvijestili su mogućnosti svog djeteta kao ravnopravnog i aktivnog člana obitelji te prepoznali važnost obitelji i obiteljskih odnosa kao modela u kreiranju i usvajanju socioemocionalnih i komunikacijskih vještina svog djeteta. Lutka Lucija pokazala se kao odličan motivator za poticanje i usavršavanje roditeljskih kompetencija.

U odnosu na odgojitelje, rad i uključenost personalizirane lutke u skupinu pokazao se kao poticajan i učinkovit, kako u radu s roditeljima, tako i u radu s djecom. Otkriven je i iskušan nov i zanimljiv pristup u poticanju socioemocional-

nih vještina te ostvaren otvoreniji i kvalitetniji odnos s djecom. Ojačale smo kompetencije u radu s personaliziranom lutkom što nas je vodilo k još boljem razumijevanju djece i njihovih potreba.

Zaključak

Persona doll metoda ojačala je dječje kompetencije, ali i kompetencije roditelja i stručnjaka. Suživot lutke i djece pridonosio je razvoju tolerancije i empatije, pojačavanju prosocijalnih oblika ponašanja i smanjivanju nepoželjnih oblika ponašanja. Odgojno-obrazovna praksa pokazala je dobrobit za djecu u svim razvojnim područjima, od socioemocionalnog, spoznajnog, psihomotoričkog do razvoja kreativnosti, komunikacije, jezika i izražavanja. Lutka Lucija ravnopravan je član naše skupine. Djeca je uvažavaju i slušaju, podržavaju i igraju se njome. Naš suživot s lutkom Lucijom zabilježile smo riječju i slikom u Lucijinom dnevniku. Ima još puno praznih stranica u dnevniku na kojima ćemo i u buduću bilježiti naše doživljaje i iskustva s našom prijateljicom personaliziranom lutkom - Lucijom!

Literatura

- Bastašić, Z. (1990). *Lutka ima i srce i pamet*. Zagreb: Školska knjiga.
- Bouillet D. (2016). *Uvažavanjem različitosti do kulture mira : priručnik za odgojitelje djece rane i predškolske dobi*. Zagreb: Centar za civilne inicijative.
- Brajša-Žganec, A. i Slunjski, E. (2007). *Socioemocionalni razvoj u predškolskoj dobi: povezanost*

razumijevanja emocija i prosocijalnoga ponašanja. Društvena istraživanja, 16 (3 (89)), 477-496. Dostupno na <https://hrcak.srce.hr/19080>

Hicela, I. i Sindik, J. (2011). *Razlike u prosocijalnom i agresivnom ponašanju djece predškolske dobi, ovisno o učestalosti djetetove interakcije s lutkom*. Paediatrica Croatica, 55 (1), 27-33. Dostupno na <https://hrcak.srce.hr/74325>

Hicela, I. (2010). *Dijete, odgojitelj i lutka: pedagoške mogućnosti lutke u odgoju i obrazovanju*. Zagreb: Golden marketing - Tehnička knjiga.

Majaron E. (2004). *Lutka...divnog li čuda!* Zagreb: Međunarodni centar za usluge u kulturi.

Skopljak, E., Fabio, A., Gotlin, B. i Gašpar, H. (2016). *Lutka i osoba: Primjena persona doll u radu s djecom*. Dijete, vrtić, obitelj, br. 82.